

Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS - 3. čtvrtletí 2022

3.11.2022 - Marta Petráňová | Český statistický úřad

Celková zaměstnanost meziročně vzrostla o 61,9 tis. osob. Počet nezaměstnaných osob podle metodiky Mezinárodní organizace práce (ILO) klesl o 24,4 tis. a počet ekonomicky neaktivních 15letých a starších se snížil o 25,7 tis.

„Za meziročním zvýšením zaměstnanosti je pokračující nárůst počtu zaměstnanců o 44,8 tisíce a podnikatelů bez zaměstnanců o 15,8 tisíce. Nárůst zaměstnanosti ve službách nejvíce ovlivnil velkoobchod a maloobchod,“ vysvětluje Marta Petráňová, vedoucí oddělení pracovních sil, migrace a rovných příležitostí ČSÚ.

Zaměstnanost

Průměrný počet zaměstnaných, očištěný od sezónních vlivů, ve 3. čtvrtletí 2022 proti 2. čtvrtletí 2022 vzrostl o 28,8 tis. osob.

Počet pracujících ve věku 15 a více let meziročně vzrostl o 61,9 tis., tj. o 1,2% na 5 188,9 tis. Za tímto nárůstem stojí především přírůstek pracujících žen. Jejich počet je meziročně vyšší o 47,7 tis. Výrazně se zvýšil počet pracujících ve věku 45–64 let, jichž přibýlo 65,5 tis.

Vzrostl počet zaměstnanců o 44,8 tis. osob. Celkový počet podnikatelů (sebezaměstnaných) se zvýšil o 11,9 tis. Tento celkový nárůst jde na vrub zvýšení počtu podnikatelů bez zaměstnanců (pracujících na vlastní účet), a to o 15,8 tis. U počtu podnikatelů se zaměstnanci (zaměstnavatelů) a pomáhajících rodinných příslušníků výrazná změna nenastala.

Vývoj zaměstnanosti v jednotlivých odvětvových sekcích byl podle předběžných údajů za 3. čtvrtletí 2022 v ČR rozdílný¹⁾. V primárním sektoru zemědělství, lesnictví a rybářství se počet pracujících meziročně významně nezměnil, vzrostl o 3,3 tis. na 131,1 tis. Rovněž v sekundárním sektoru průmyslu a stavebnictví ke změně v počtu zaměstnaných téměř nedošlo. Počet meziročně klesl o 7,0 tis. na 1 883,7 tis. Naproti tomu v terciárním sektoru služeb celková zaměstnanost stoupla o 58,7 tis. na 3 166,9 tis. V tomto sektoru se zvýšil zejména počet pracujících osob v sekci velkoobchod a maloobchod, opravy motorových vozidel o 22,6 tis., ve zdravotní a sociální péči o 15,0 tis. a v dopravě a skladování o 13,8 tis.

Souběžně se změnami v odvětvové struktuře proběhly změny v profesní skladbě pracujících. Podle Klasifikace zaměstnání CZ-ISCO se nejvíce zvýšil počet pracujících v hlavní třídě pracovníci ve službách a prodeji (o 43,5 tis.), ve třídě specialisté (o 10,3 tis.) a ve třídě řemeslníci a opraváři (o 10,0 tis.). K nárůstu došlo i ve třídě řídicích pracovníků (o 8,7 tis.).

S těmito změnami ve struktuře zaměstnanosti souvisí i trend vývoje počtu pracujících podle dosaženého stupně vzdělání. K největšímu nárůstu došlo u pracujících se středním vzděláním bez maturity, o 35,4 tis. na 1 675,8 tis. a u pracujících s terciárním vzděláním, o 30,0 tis. na 1 400,3 tis. Počet pracujících se základním vzděláním stagnoval na 218,1 tis. osob. Zaměstnaných se středním vzděláním s maturitou početně ubylo o 5,6 tis. na 1 892,9 tis. osob.

Míra zaměstnanosti (podíl počtu pracujících osob ve skupině 15–64letých) se ve 3. čtvrtletí 2022 v porovnání se stejným obdobím minulého roku zvýšila o 1,1 p. b. na 75,9 %. U mužů vzrostla o 0,8 p. b. na 82,3 %, u žen o 1,4 p. b. na 69,1 %.

Nezaměstnanost

Průměrný počet nezaměstnaných osob podle metodiky ILO²⁾, očištěný od sezónních vlivů, ve 3. čtvrtletí 2022 v porovnání s 2. čtvrtletím 2022 klesl o 8,1 tis.

Celkový počet nezaměstnaných ve věku 15 a více let byl meziročně nižší o 24,4 tis. a dosáhl 117,5 tis. osob. Došlo jak k poklesu počtu nezaměstnaných mužů o 13,7 tis. na 51,3 tis., tak k poklesu nezaměstnaných žen o 10,7 tis. na 66,3 tis. Nejvíce nezaměstnaných ubylo v kraji Moravskoslezském (o 7,8 tis.). Počet nezaměstnaných jeden rok a déle se meziročně snížil o 11,1 tis. a dosáhl 30,0 tis. osob.

Obecná míra nezaměstnanosti podle definice ILO ve věkové skupině 15–64letých (podíl nezaměstnaných na pracovní síle, tj. součtu zaměstnaných a nezaměstnaných) ve 3. čtvrtletí 2022 meziročně klesla o 0,5 p. b. na 2,3 %.

Z regionálního pohledu byla obecná míra nezaměstnanosti 15–64letých nejvyšší v Olomouckém (4,1 %), Karlovarském (3,8 %) a Moravskoslezském kraji (3,5 %). Nejvíce míra nezaměstnanosti klesla v kraji Moravskoslezském (o 1,5 p. b. na 3,5 %), Plzeňském (o 1,4 p. b. na 1,8 %) a Karlovarském (o 1,3 p. b. na 3,8 %). Nejnižší míru nezaměstnanosti v rámci Česka měl kraj Středočeský (1,2 %).

Ekonomická neaktivita

Počet osob ekonomicky neaktivních ve věku 15 a více let byl meziročně nižší o 25,7 tis. a rovnal se hodnotě 3 528,5 tis. Neaktivních žen ubylo o 32,3 tis., zatímco neaktivních mužů o 6,5 tis. přibylo. Počet všech ekonomicky neaktivních včetně dětí do 15 let klesl o 29,3 tis. na 5 218,4 tis.

V rámci výběrového šetření jsou zjišťovány údaje i za osoby, které nepracují, aktivně práci nehledají, a nesplňují tak podmínky ILO pro nezaměstnané, ale přitom uvádějí, že by chtěly pracovat. Ve 3. čtvrtletí roku 2022 činil jejich počet 56,6 tis. osob, tj. o 8,0 tis. méně než ve stejném období roku 2021. Relativně vysoký je počet osob, které by chtěly pracovat, ale nemohou ihned nastoupit do případného zaměstnání. Nejpozději do 14 dnů je totiž schopno nastoupit jen 16,3 tis. osob.

Přepočet na stejnou strukturu obyvatelstva

VŠPS je výběrové šetření v domácnostech, které je váženo a dopočítáváno na údaje demografické statistiky. Populační váhy na základě výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2021 byly použity i k přepočtu dat za 3. čtvrtletí 2022 pro účel meziročního srovnání.

1) Údaje za odvětvové sekce mohou být ovlivněny metodikou Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS). Šetření pokrývá pouze osoby bydlící v bytech; nejsou zjišťovány údaje za osoby v hromadných ubytovacích zařízeních, ve kterých jsou často ubytováni cizí státní příslušníci.

2) Za **nezaměstnané** jsou podle definice ILO považovány osoby, které v referenčním období neměly žádné zaměstnání, neodpracovaly ani jednu hodinu za mzdu nebo odměnu a aktivně hledaly práci, do které by byly schopny nastoupit nejpozději do dvou týdnů. Tato metodika je jednotná pro všechny členské země EU a poskytuje mezinárodně srovnatelné údaje. Je třeba vzít v úvahu skutečnost, že definice nezaměstnaných podle ILO se liší od definice uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce Ministerstva práce a sociálních věcí.

Poznámky:

Zodpovědný vedoucí pracovník ČSÚ: Mgr. Dalibor Holý, ředitel odboru statistiky práce a rovných příležitostí, tel.: 274 052 694, e-mail: dalibor.holy@czso.cz

Zdroj dat: ČSÚ, Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS), které se provádí ve vybraných bytových

domácnostech. V rámci šetření nejsou zahrnuta hromadná ubytovací zařízení. Výsledky výběrového šetření za 3. čtvrtletí 2022 byly převáženy na celkovou populaci ČR na základě výsledků statistiky obyvatelstva k 1. 1. 2022 a predikce vývoje přirozeného pohybu a salda migrace v roce 2022.

Termín ukončení sběru dat

/ termín ukončení předběžného zpracování: 25. 10. 2022 / 31. 10. 2022

Navazující internetový dokument: 250128-22 - „Zaměstnanost a nezaměstnanost v České republice podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil – čtvrtletní údaje“ s definitivními výsledky šetření vyjde do konce 4. čtvrtletí 2022 (Zaměstnanost, nezaměstnanost - Publikace).

Termín zveřejnění další RI: 3. 2. 2023

<https://www.czso.cz/csu/czso/cr/zamestnanost-a-nezamestnanost-podle-vysledku-vsps-3-ctvrtleti-2022>